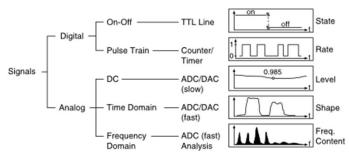
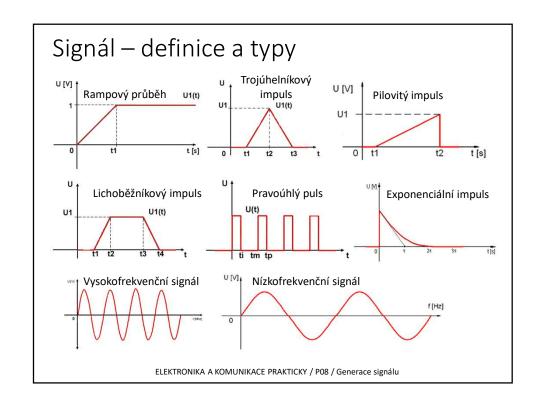

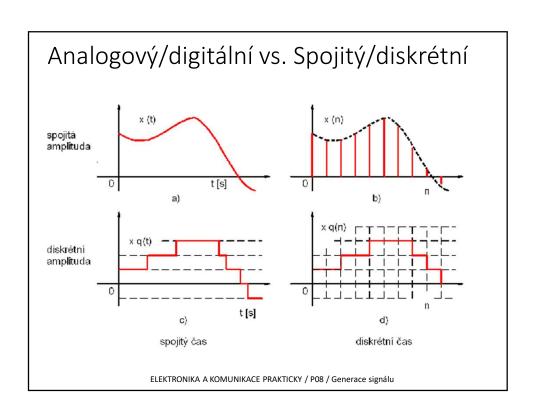
Signál – definice a typy

Signál (z lat. signum, znamení a signalis – užitý jako znamení) se v technice používá v poněkud posunutém významu pro fyzikální veličinu závislou na čase. Může se tak jednat například o signály optické, elektrické, elektromagnetické, akustické, mechanické, pneumatické, nebo hydraulické. Pomocí signálů lze přenášet zprávy – data.

Signál ve **spojitém** čase vs. Signál v **diskrétním** čase **Determinovaný** signál vs. **Stochastický** signál Signál se **spojitou** amplitudou vs. Signál s nespojitou (**diskrétní**) amplitudou

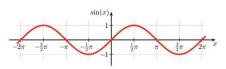

Analogový/digitální vs. Spojitý/diskrétní

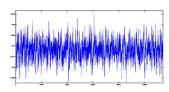
Deterministický signál:

- popíšeme rovnicí např. $y(t) = a \cdot \sin(\omega \cdot t \phi)$, výjimečně tabulkou nebo grafem
- explicitní analytické vyjádření jednou rovnicí = snazší zpracování
- užitečný signál je zpravidla deterministický

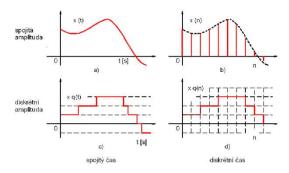
Stochastický signál:

- nelze popsat rovnicí, ale sadou parametrů
- parametry: statistické hodnoty (střední hodnota, rozptyl), rozdělení hustoty pravděpodobnosti
- stochastický signál je zpravidla šum v užitečném signálu

ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

Analogový/digitální vs. Spojitý/diskrétní

Analogový signál (**spojitý**) je signál, který nabývá nespočetného počtu hodnot. Číslicový signál (**diskrétní**) je signál, který nabývá spočetného počtu hodnot, tj. jeho hodnoty lze očíslovat, vyjádřit celými čísly a lze je zakódovat do posloupnosti celých čísel.

Signál se spojitým časem je signál, jehož definičním oborem je časový interval. **Posloupnost** je signál, jehož definičním oborem je spočetná množina hodnot času. Nejčastěji jsou to hodnoty času, ve kterých je signál určen vzorkováním.

Spektrum signálu - definice

Frekvenční spektrum signálu = reprezentace signálu řadou harmonických složek.

Grafické vyjádření:

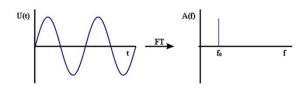
– amplituda frekvenčních složek A na hodnotě frekvence f

Jednoduchý signál $U(t) = \sin(f_0.t)$

- deterministický
- periodický

Spektrum signálu:

- signál je složen pouze z jedné harmonické složky sin s frekvencí f₀
- spektrum plně popsáno jediným parametrem ${\sf f}_0$

ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

Spektrum signálu - definice

Frekvenční spektrum signálu = reprezentace signálu řadou harmonických složek.

Grafické vyjádření:

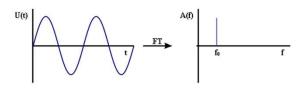
– amplituda frekvenčních složek A na hodnotě frekvence f

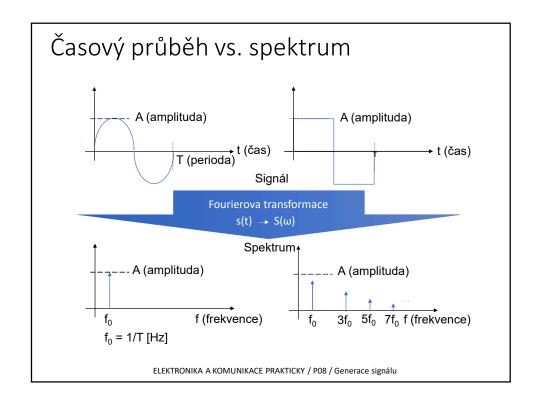
Jednoduchý signál $U(t) = \sin(f_0.t)$

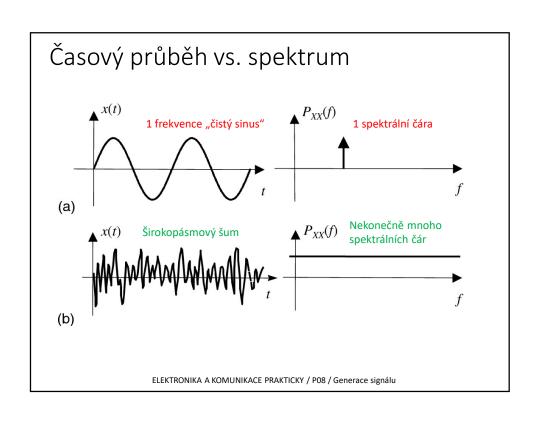
- deterministický
- periodický

Spektrum signálu:

- signál je složen pouze z jedné harmonické složky sin s frekvencí \mathbf{f}_0
- spektrum plně popsáno jediným parametrem f₀

Spektrum signálu – harmonický signál

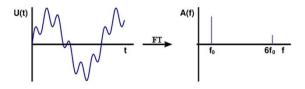
Zobrazení spektra signálu = grafické znázornění energie signálu na dané frekvenci:

Signál složený ze dvou harmonických složek:

- základní harmonická: amplituda = 1, frekvence = f₀
- vyšší harmonická: amplituda = $\frac{1}{4}$, frekvence = $6 \cdot f_0$

$$U(t) = \sin(f_0 \cdot t) + \frac{\sin(6 \cdot f_0 \cdot t)}{4}$$

Průběh signálu U(t) a jeho spektrum A(f):

ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

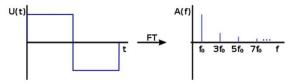
Spektrum signálu – harmonický signál

Signál složený z nekonečného počtu harmonických složek:

- základní harmonická: amplituda = 1, frekvence = f_0
- vyšší harmonické: amplitudy = liché zlomky, frekvence = liché násobky f₀

$$U(t) = \frac{sin(f_0 \cdot t)}{1} + \frac{sin(3f_0 \cdot t)}{3} + \frac{sin(5f_0 \cdot t)}{5} + \frac{sin(7f_0 \cdot t)}{7} + \frac{sin(9f_0 \cdot t)}{9} + \frac{sin(11f_0 \cdot t)}{11} + \cdots$$

Průběh signálu U(t) a jeho spektrum A(f):

Ideální obdélníkový signál:

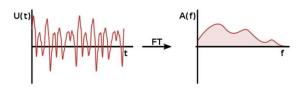
- obsahuje nekonečně rychlé změny z + do a obráceně ⇒ nekonečně mnoho složek spektra Reálný obdélníkový signál:
 - obsahuje konečně rychlé změny z + do a obráceně ⇒ konečně mnoho složek spektra

Spektrum signálu – šum

Vlastnosti šumu:

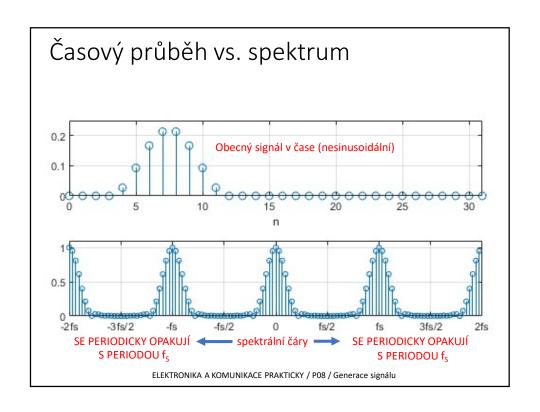
- není periodický ⇒ neobsahuje harmonické složky
- spektrum spojitého signálu šumu je spojité

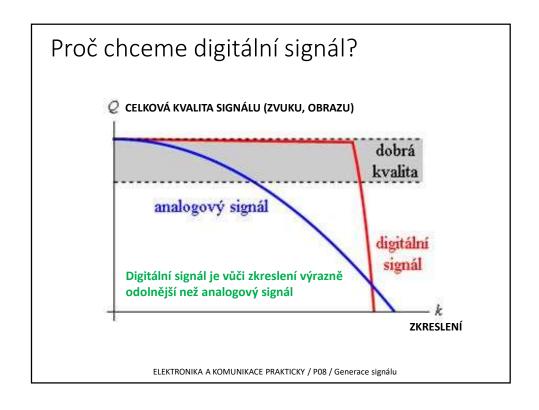
Průběh signálu U(t) a jeho spektrum A(f):

Podle tvaru spektra se rozlišuje typ šumu:

- bílý šum: obsahuje všechny frekvence, rovnoměrná výkonová hustota spektra
- náhodný šum: jde o nezávislý šum typu pepř a sůl
- Gaussův šum: jde o závislý šum, rozložení podle Gaussovy funkce

Proč chceme digitální signál?

Velkou výhodou oproti analogovému signálu ale je, že digitální signál je tvořen pouze dvěma diskrétními stavy - logickou jedničkou a logickou nulou. A tyto dva stavy se od sebe velmi snadno odlišují. Proto jsme schopni u digitálního signálu případná zkreslení velmi snadno odstranit.

Bude-li totiž nějaká část signálu nečitelná resp. nebude na první pohled zřejmé, zda daná hodnota znamená logickou nulu nebo logickou jedničku, **je snadné rozhodnout, ke které z těchto dvou hodnot má zkoumaná hodnota blíže**. Pokud se tedy při zpracování hodnota signálu trošku porušila, je možné ji po zpracování zase "**vrátit**" zpátky na původní hodnotu. A tím omezíme i celkové zkreslení daného signálu.

Digitální signál je méně kvalitní než analogový signál. Digitální signál totiž obsahuje pouze některé hodnoty z těch, které obsahuje původní analogový signál.

Speciální signály – Diracova funkce

Diracovo delta nebo Diracova funkce se dá neformálně popsat jako funkce, která má **v nule hodnotu nekonečno** a **všude jinde nulovou**. Je značena řeckým písmenem delta.

Její integrál přes celý prostor je roven jedné.

$$\delta(x) = \begin{cases} +\infty & \text{pro } x = 0 \\ 0 & \text{pro } x \neq 0 \end{cases}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta(x) \, \mathrm{d}x = 1$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta(x) \, \mathrm{d}x = 1$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta(x) \, \mathrm{d}x = 1$$

ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

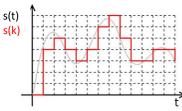
Speciální signály – Diracova funkce

Vlastnosti:

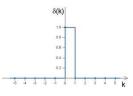
- nerealizovatelný signál: nekonečná amplituda v nulovém čase
- signál lze modelovat impulsem o šířce h a výšce 1/h pro h ightarrow 0
- jednotková plocha

Spojitý a diskrétní signál

Libovolný diskrétní signál = konečná posloupnost posunutých a násobených Diracových impulsů:

$$s(k) = 4 \cdot \delta(k-1) + 5 \cdot \delta(k-2) + 4 \cdot \delta(k-3) + 3 \cdot \delta(k-4) + 4 \cdot \delta(k-5) + \cdots \\ \dots + 6 \cdot \delta(k-6) + 7 \cdot \delta(k-7) + 5 \cdot \delta(k-8) + 3 \cdot \delta(k-9) + 3 \cdot \delta(k-10) + \cdots$$

ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

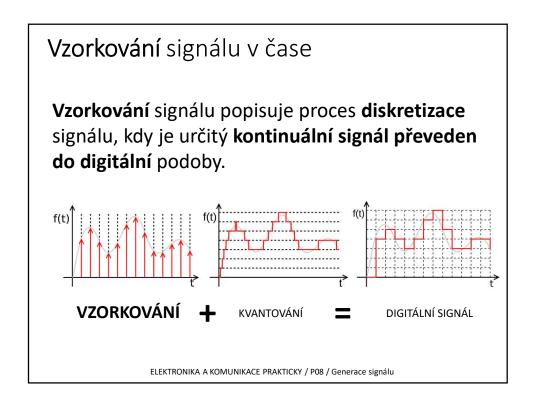
Vzorkování signálu v čase

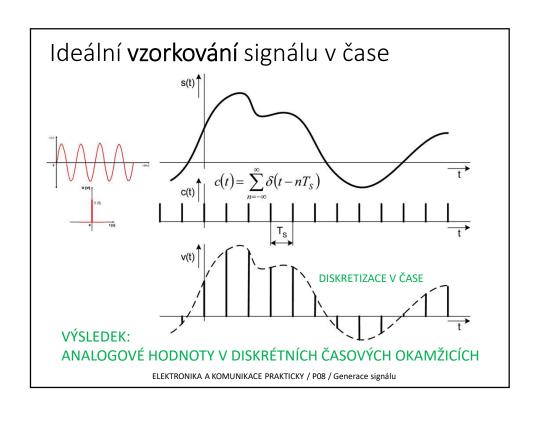
Jednotkový impuls:

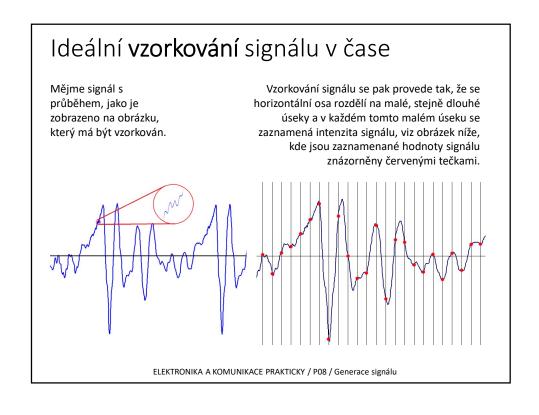
Vzorkovaný signál...s(t)

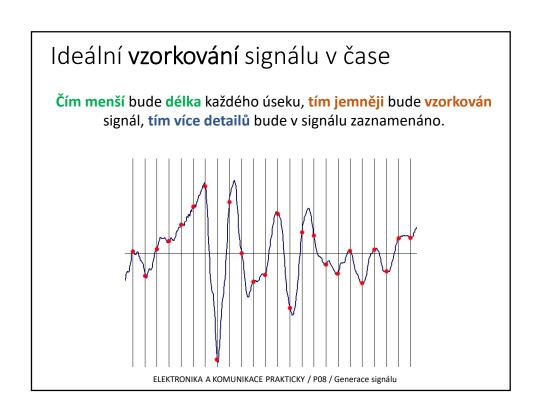
Vzorky....v(t):

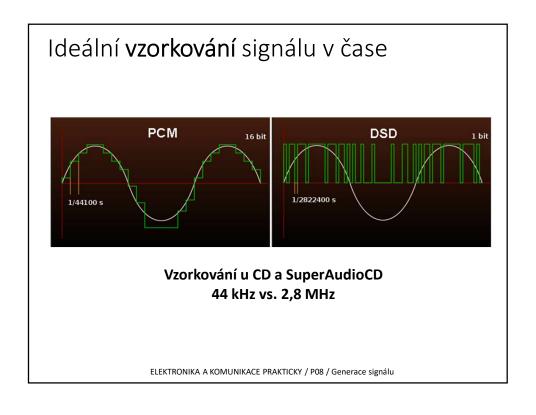
VZORKOVÁNÍ = NÁSOBENÍ VZORKOVANÉHO SIGNÁLU DIRAKOVÝM SIGNÁLEM

Ideální vzorkování signálu v čase

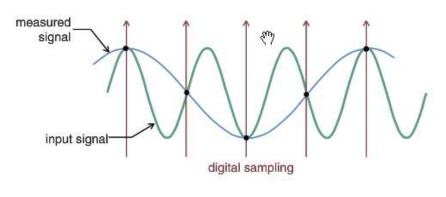
Vzorkovací frekvence f_s:

- vzorkování = vždy dochází ke ztrátě informace
- vhodná volba f_S = minimalizace ztráty informace

Ideální vzorkování signálu v čase

Příklad: signál se sinusoidálním průběhem, viz obrázek. Okamžiky vzorkování znázorněny červenou barvou. Původní křivka je pak vzorkována v čase černých bodů.

Průběh křivky je odlišný od původní. To je způsobeno tzv. podvzorkováním.

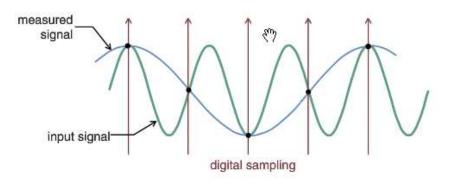
ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

Ideální vzorkování signálu v čase

Průběh křivky je odlišný od původní. To je způsobeno tzv. podvzorkováním.

Frekvence vzorkovaného signálu je vyšší, tzn. sinusoidální křivka je "hustější" než vzorkování, tzn. dojde ke zkreslení.

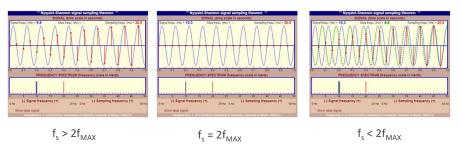
Podvzorkování se vyskytuje v případech, kdy signál není dostatečně jemně "samplován" neboli vzorkován k tomu, aby byly získány všechny frekvence v signálu.

Ideální vzorkování signálu v čase

Pokud f_s je vzorkovací frekvence, potom maximální vzorkovatelná frekvence f_N je definována jako $f_s/2$. Nazýváme toto **Nyquistovým limitem nebo frekvencí**. Někdy je popisováno jako $f_s > 2f_{MAX}$, tzn. že vzorkovací frekvence musí být alespoň 2x větší, než maximálně ovzorkovatelná frekvence.

Podmínka označována jako tzv. Nyquistův-Shannonův vzorkovací teorém

Přenos hlasu 8 kHz pro přenos signálu ve standardním pásmu od 0,3 do 3,4 kHz. U záznamu zvuku na CD je to 44,1 kHz, neboť zdravé lidské ucho slyší zvuk o frekvenci maximálně 20 kHz.

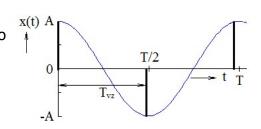
ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

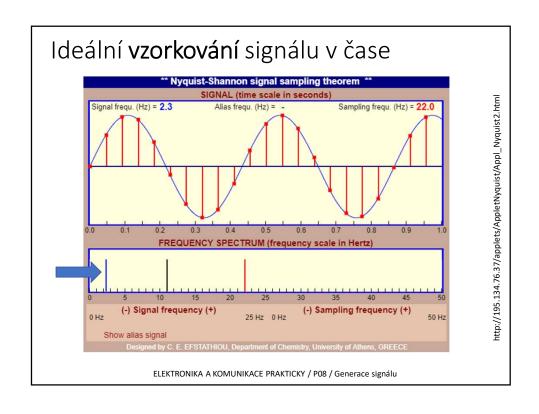
Ideální vzorkování signálu v čase

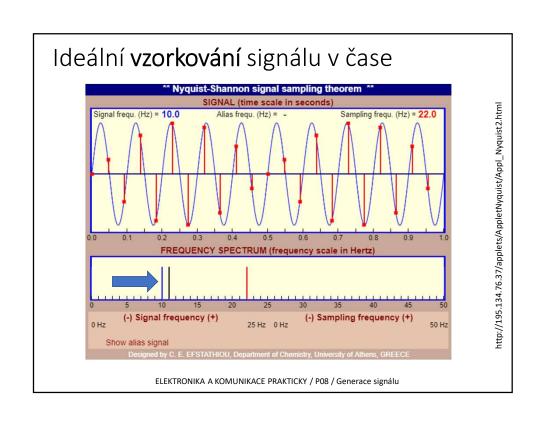
Pokud f_s je vzorkovací frekvence, potom maximální vzorkovatelná frekvence f_N je definována jako $f_s/2$. Nazýváme toto **Nyquistovým limitem nebo frekvencí**. Někdy je popisováno jako $f_s > 2f_{MAX}$, tzn. že vzorkovací frekvence musí být alespoň 2x větší, než maximálně ovzorkovatelná frekvence.

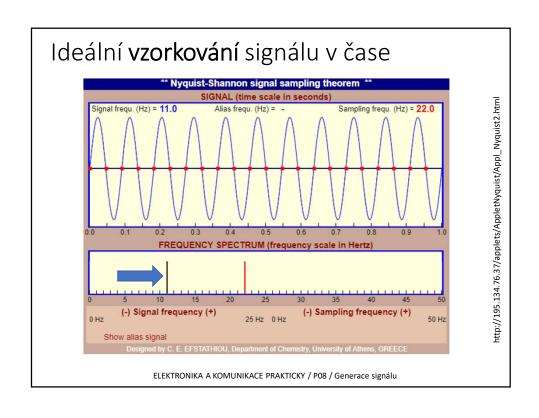
Podmínka označována jako tzv. Nyquistův-Shannonův vzorkovací teorém

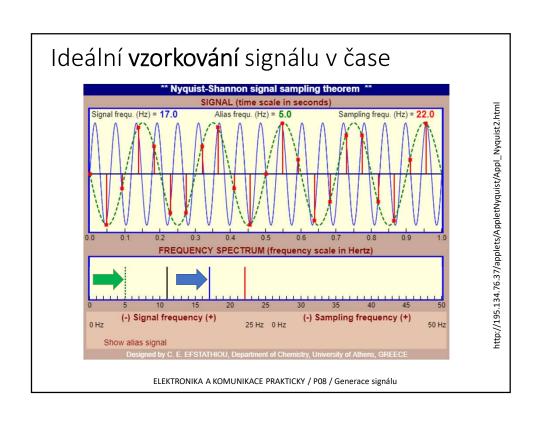
"Přesná rekonstrukce spojitého, frekvenčně omezeného signálu z jeho vzorků je možná tehdy, pokud byla vzorkovací frekvence vyšší než dvojnásobek nejvyšší harmonické složky vzorkovaného signálu"

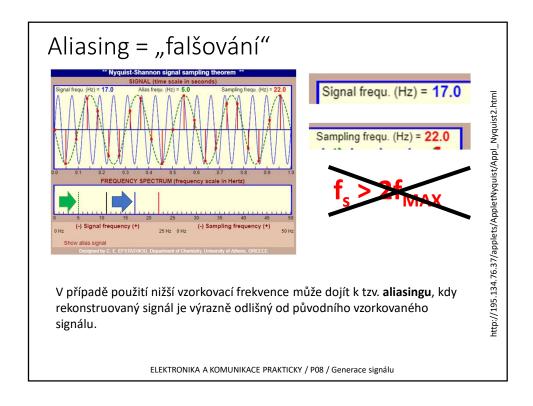

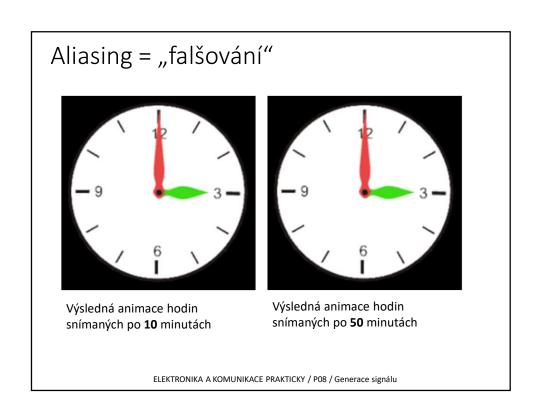

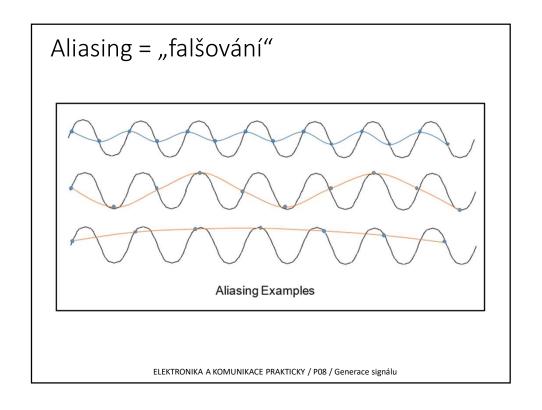

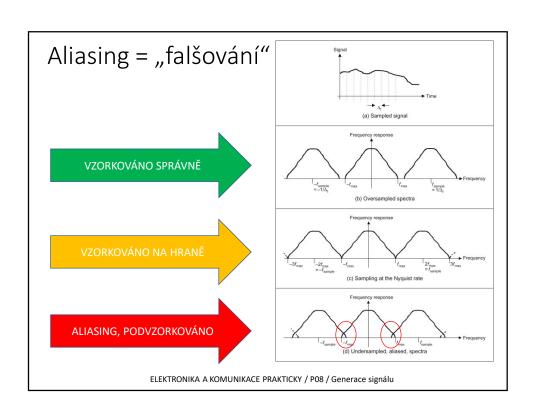

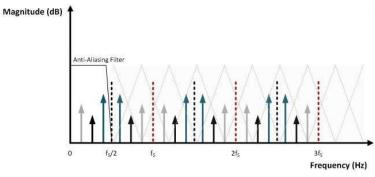

Aliasing = "falšování"

Aliasingu je nutné předcházet, protože pokud k němu dojde, jeho následky se odstraňují jen velmi těžce.

Proto se před převodník spojitého signálu na diskrétní ve většině případů zařazuje tzv. **antialiasingový filtr**, který má za úkol odfiltrovat frekvence vyšší než odpovídají Shannonovu teorému.

Je to **dolní propust** realizovaná v případě běžných A/D převodníků jako analogový frekvenční filtr.

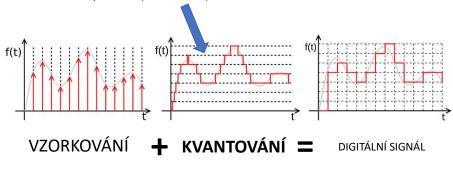

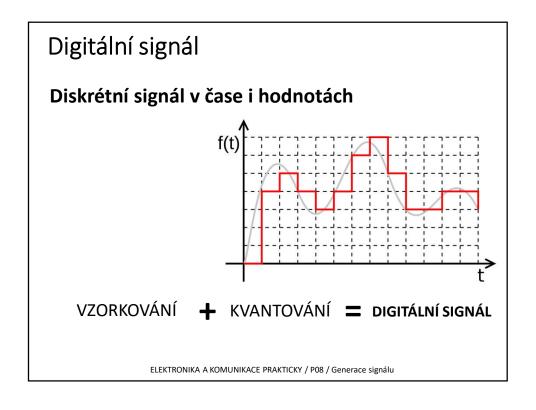
ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu

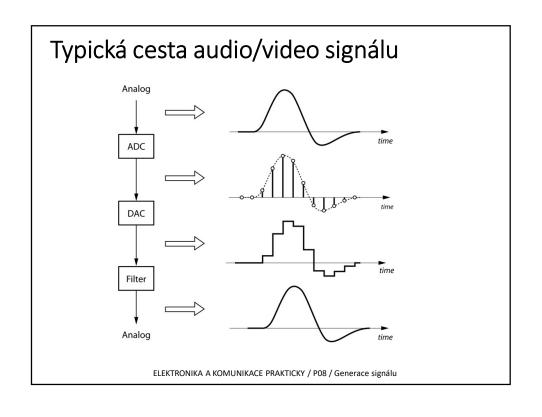
Kvantování signálu v hodnotách

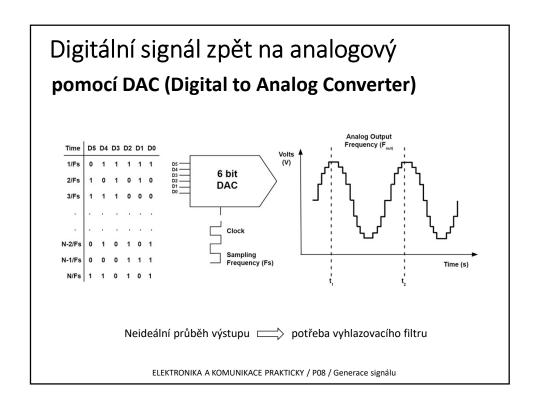
Kvantování je diskretizace oboru hodnot signálu. Je to obecně proces ztrátový a nevratný.

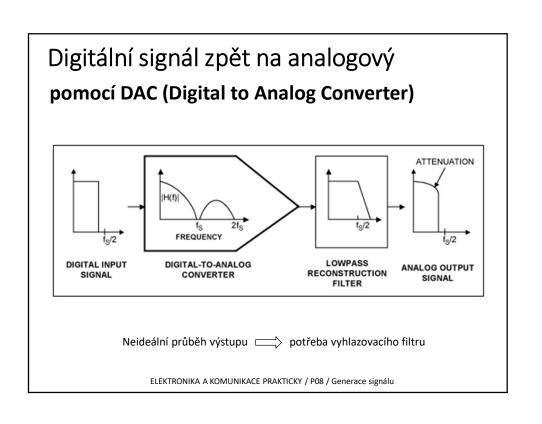
Kvantizační hladiny lineární (ekvidistantní) a nelineární

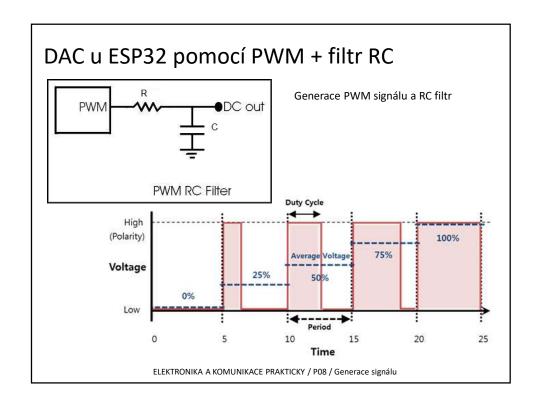

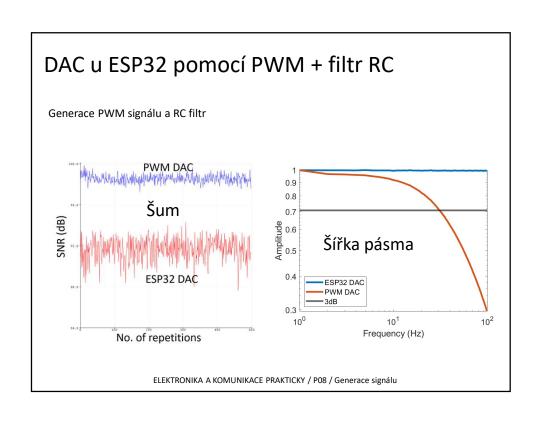

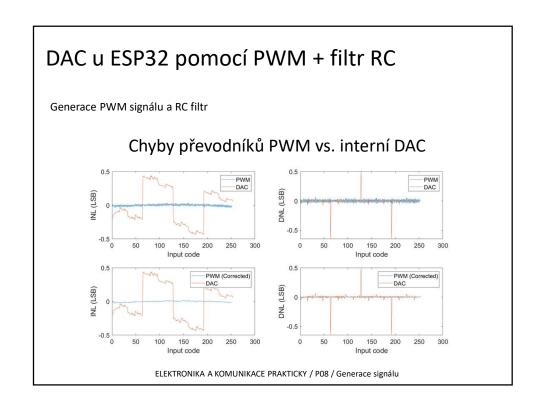

int pwmChannel = 0; // Selects channel 0 int frequence = 1000; // PWM frequency of 1 KHz int resolution = 8; // 8-bit resolution, 256 possible values int pwmPin = 23;

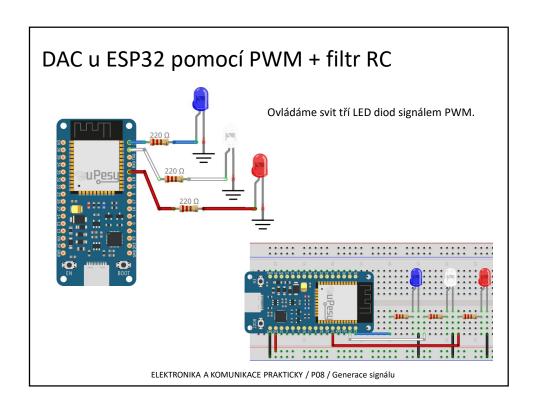
void setup(){

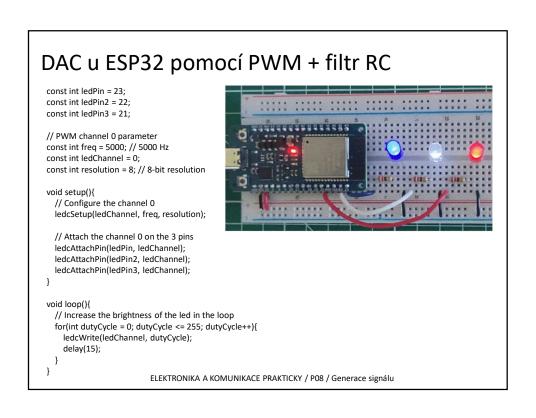
// Configuration of channel 0 with the chosen frequency and resolution ledcSetup(pwmChannel, frequence, resolution);

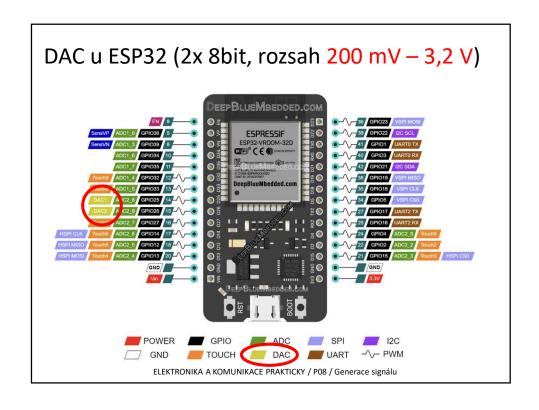
DAC u ESP32 pomocí PWM + filtr RC

// Assigns the PWM channel to pin 23 ledcAttachPin(pwmPin, pwmChannel);
// Create the selected output voltage ledcWrite(pwmChannel, 127); // 1.65 V

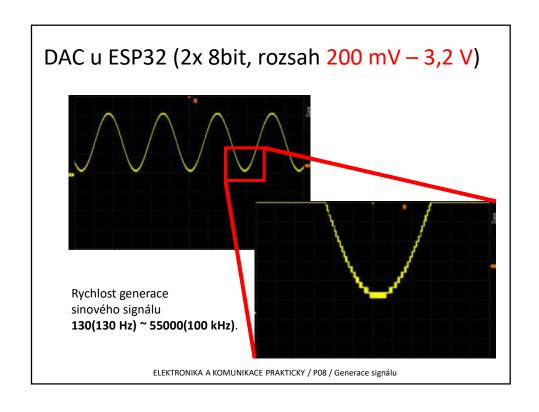
void loop(){
}

DAC u ESP32 (2x 8bit, rozsah 200 mV — 3,2 V) Generace statického napětí #define DAC1 25 void setup() { Serial.begin(115200); } void loop() { // Generate a static voltage int Value = 255; //255= 3.3V 128=1.65V dacWrite(DAC1, Value); delay(1000); } ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu


```
DAC u ESP32 (2x 8bit, rozsah 200 mV - 3,2 V)
      int SineValues[256]; // an array to store our values for sine
      void setup()
       float ConversionFactor=(2*PI)/256; // convert my 0-255 bits in a circle to radians // there are 2 x PI radians in a circle hence the 2*PI
                               // Then divide by 256 to get the value in radians
                               // for one of my 0-255 bits.
       float RadAngle;
                                      // Angle in Radians
       // calculate sine values
       For(int MyAngle=0;MyAngle<256;MyAngle++) {
RadAngle=MyAngle*ConversionFactor; // 8 bit angle converted to radians
        SineValues[MyAngle]=(sin(RadAngle)*127)+128; // get the sine of this angle and 'shift' up so
                               // there are no negative values in the data // as the DAC does not understand them and would
                               // convert to positive values.
      void loop()
       for(int i=0;i<256;i++)
        dacWrite(25,SineValues[i]);
                              ELEKTRONIKA A KOMUNIKACE PRAKTICKY / P08 / Generace signálu
```

